

Plenum

Tisdag 10.1.2023 kl. 13.59—18.30

13. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av föreningslagen

Regeringens proposition RP 200/2022 rd

Utskottets betänkande LaUB 22/2022 rd

Första behandlingen

Förste vice talman Antti Rinne: Ärende 13 på dagordningen presenteras för första behandling. Till grund för behandlingen ligger lagutskottets betänkande LaUB 22/2022 rd. Nu ska riksdagen besluta om innehållet i lagförslaget. — Jag öppnar den allmänna debatten. Presentationsanförande, ledamot Meri, varsågod.

Debatt

16.01 **Leena Meri ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ja minunkin puolestani hyvää alkanutta vuotta kaikille. Esittelen lakivaliokunnan mietinnön yhdistyslain muuttamisesta.

Esityksessä on kyse muutoksista, jotka liittyvät erityisesti digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntämiseen sekä yhdistysten vaihtoehtoisten toimintamuotojen mahdollistamiseen. Esityksen tavoitteena on kansalaistoiminnan muodoissa jo tapahtuneet muutokset — joita on käytännössä jo tapahtunut siis — ja ne otetaan huomioon pitkälti nyt lainsäädännön tasolla. Tavoitteena on toimintamahdollisuuksien hallittu lisääminen siten, että yhdistykset voivat itse päättää tarpeitaan vastaavien uusien mahdollisuuksien käyttöönotosta sekä oman harkintansa mukaan myös toimintaympäristön muutokseen mukautumisesta. Esityksen mukaan tarve uusien vaihtoehtoisten keinojen sallimiseen on olemassa. Sillä ei lisätä pakottavaa yhdistyslainsäädäntöä vaan nimenomaan lisätään vaihtoehtoisia sallittuja keinoja.

Yksi esityksen keskeisistä ehdotuksista on päätösvallan delegointi jäsenasioissa. Muutos merkitsee sitä, että yhdistyksen hallinnon helpottamiseksi laajennetaan ja selvennetään päätösvallan delegointimahdollisuuksia jäseneksi ottamisen ja jäsenen eroilmoitusten vastaanottamisen osalta, ja tavoitteena on hallinnon helpottaminen. Delegointi edellyttää sääntömääräystä, jonka mukaan hallitus päättää jäsenten hyväksymismenettelystä ja hyväksymisen edellytyksistä yhdistyksen sääntöjen rajoissa. Lisäksi eroilmoituksen vastaanottamisen osalta mahdollisia järjestelyjä selvennetään laissa nykykäytäntöjä vastaaviksi. Tältä osin lakiin lisätään täsmentävä säännös siitä, että hallitus voi päättää, että eroilmoituksen voi ottaa vastaan myös muu taho kuin hallitus ja että ilmoituksen voi tehdä myös muulla todisteellisella tavalla kuin kirjallisesti.

Myös jäsen- ja liittoäänestyksiä koskeviin säännöksiin ehdotetaan muutoksia. Jatkossa sallitaan jäsen- ja liittoäänestys myös hallituksen puheenjohtajan ja hallituksen muidenkin jäsenten valitsemiseksi, jos siitä on määräys yhdistyksen säännöissä. Säännöissä voidaan

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

määrätä, että osa hallituksen jäsenistä valitaan perinteisessä tai etäkokouksessa ja osa valitaan jäsen- tai liittoäänestyksellä.

Myös yhdistyksen hallituksen päätöksentekomenettelyä ehdotetaan helpotettavaksi. Jatkossa voidaan tehdä hallituksen päätös kokousta pitämättä sähköpostitse tai muuten varsinaista kokousta pitämättä hallituksen päättämällä tavalla. Yhdistyslakia muutetaan myös siten, että kirjanpitolakia keveämpää tilinpitomallia ehdotetaan, jotta pienet yhdistykset voivat hyödyntää tätä. Se tarkoittaa, että se sisältää mahdollisimman kevyen ja samalla näin pienten toimijoiden sidosryhmien tarpeet yleensä tyydyttävän tilinpidon säännösten. Esityksessä ehdotetaan, että tilinpitomalli on mahdollinen yhdistyksille, jonka saamien avustusten ja muiden tulojen yhteenlaskettu määrä eli liikevaihto tilikaudelta on enintään 30 000 euroa sekä päättäneeltä että sitä välittömästi edeltäneeltä kaudelta. Liiketoimintaa harjoittavan yhdistyksen on kuitenkin aina sovellettava kirjanpitolakia. Kevyempi tilinpito voidaan esityksen mukaan käytännössä perustaa pitkälti pankin esimerkiksi sähköisiin tiliote- ja tilitapahtumatietoihin.

Yhdistyksen purkamiseen liittyvää selvitysmenettelyä myös yksinkertaistetaan. Yhdistyslain nimenomainen säännös selvitysmiehen velvollisuudesta yhdistyksen kokouksen koolle kutumisesta loppuselvityksen hyväksymistä varten kumotaan. Asiantuntijakuulemisissa on tuotu erityisesti esiin, että ehdotettu loppuselvityskokouksesta luopuminen helpottaa pienten ja vähävaraisten yhdistysten hiipuneen yhdistystoiminnan päättämistä. Samalla esimerkiksi liitoissa työskentelevien työntekijöiden tilanne helpottuu, kun resurssit voidaan ohjata muuhun kuin päättyvän yhdistystoiminnan hallintaan.

Yhdistyksen vahingonkorvausvelvollisuutta koskevaa säännöstä ehdotetaan esityksessä muutettavaksi siten, että yhdistyslain mukainen vahingonkorvausvelvollisuus on hallituksen ja toiminnantarkastajan lisäksi sellaisella muulla taholla, joka yhdistyksen sääntöjen perusteella hoitaa hallintoon kuuluvaa tehtävää. Perustelujen mukaan tällaisten toimihenkilöiden lisäksi yhdistyksessä voi olla päivittäiseen hallintoon kuuluvia tehtäviä hoitavia henkilöitä, joiden osalta hallituksella on yleisestä hallinnon järjestämisvelvollisuudesta seuraava ohjaus- ja valvontavastuu, mutta joiden vahingonkorvaus yhdistystä kohtaan määräytyy yleisten vahingonkorvausta koskevien periaatteiden perusteella. Lakivaliokunta pitää vahingonkorvaussäännöstä perusteltuna, eikä valiokunnalla ole huomauttamista myöskään ehdotetun säännöksen sanamuotoon. Valiokunta kuitenkin toteaa selvyysvuoksi, että voimassa olevan lain mukainen korvausvastuu koskee yhdistyksen toimihenkilöä, joka muuten kuin työntekijän asemassa aiheuttaa yhdistyslain perusteella korvattavan vahingon. Voimassa olevassa laissa ei ole määritelty, ketä pidetään toimihenkilönä. Lakiehdotuksen tarkoitus on selventää sitä, keitä yhdistyksen puolesta toimivia yhdistyslain erityinen korvausvastuu sääntelee.

Valiokunnan kuulemisessa tuotiin esille myös, että tämä yhdistyslain voimaantulo oli tarkoitettu tulemaan voimaan tämän vuoden alusta. Kuitenkin, kun ollaan tässä tilanteessa — jokainen tietää, että 1.1. meni jo — niin edellä ehdotetun ja todetun valossa lakivaliokunta pitää tärkeänä, että tämä ehdotus hyväksyttäisiin mahdollisimman pian.

Muutoinkin valiokunta piti tärkeänä esitystä ja sen tavoitteita. On tärkeää, että kansalaistoiminnan muodoissa tapahtuneet muutokset sekä toimintaympäristön muutokset otetaan paremmin huomioon yhdistyksiä koskevassa lainsäädännössä — yhdistyksiä on niin monenlaisia. On perusteltua, että yhdistyksille sallitaan uusien vaihtoehtoisten keinojen hyödyntäminen niiden toiminnassa yhdistyksen toiminnan tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi ja helpottamiseksi.

Punkt i protokollet PR 146/2022 rd

Saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta pitää siis esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunnan yksimielinen päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen.

Riksdagen avslutade den allmänna debatten.

Riksdagen godkände innehållet i lagförslaget i proposition RP 200/2022 rd enligt betänkandet. Första behandlingen av lagförslaget avslutades.